

LIITE 1. Leirien järjestämistä säätelevät lait ja ohjeet

Seuraavat turvallisuuteen liittyvät lait ja velvoitteet koskevat leiritoiminnan järjestäjää.

Laki kulutustavaroiden ja kuluttajapalvelusten turvallisuudesta (75 /2004)

Elinkeinonharjoittajan ja muun palvelun tarjoajan on olosuhteiden vaatiman huolellisuuden ja ammattitaidon edellyttämällä tavalla varmistauduttava siitä, että kulutustavarasta tai kuluttajapalveluksesta ei aiheudu vaaraa kuluttajan tai kuluttajaan rinnastettavan henkilön taikka palveluksen vaikutuspiiriin kuuluvan henkilön terveydelle tai omaisuudelle (turvallisuusasiakirja).

Terveydensuojelulaki (763/1994)

Myytäväksi tai luovutettavaksi tarkoitettuja elintarvikkeita valmistettaessa, varastoitaessa, kuljettaessa, jaeltaessa, pakattaessa, säilytettäessä, tarjoiltaessa, kaupan pidettäessä tai muutoin käsiteltäessä on meneteltävä siten, että tartuntatautien leviäminen sekä muiden terveyshaittojen syntyminen estyy (suurtaapahdumailmoitus, elintarviketoimijan ilmoitus ja hygieniapassi).

Pelastuslaki (468/2003)

Toiminnan ja tapahtuman järjestäjän on omassa toiminnassaan velvollinen ehkäisemään vaaratilanteiden syntymistä, varautumaan henkilöiden, omaisuuden ja ympäristön suojaamiseen vaaratilanteissa ja varautumaan sellaisiin pelastustoimenpiteisiin, joihin ne omatoimisesti kykenevät (pelastussuunnitelma).

Kokoontumislaki (530/1999)

Yleinen kokous ja yleisötilaisuus on järjestettävä rauhanomaisesti sekä osanottajien tai sivullisten turvallisuutta vaarantamatta ja heidän oikeuksiaan loukkaamatta. Tällaista tilaisuutta järjestettäessä on huolehdittava siitä, ettei kokoontumisesta aiheudu huomattavaa haittaa ympäristölle (ilmoitus, ei kuitenkaan vähäisestä yleisötilaisuudesta).

Laki järjestyksenvalvojista (533/1999)

Järjestystä ja turvallisuutta valvomaan asetetulla henkilöllä on velvollisuuksia ja valtuuksia.

Tarkemmat lakiin liittyvät toimintaohjeet ja vaatimukset on esitetty liitteessä 2.

Kuluttajaviraston ohjeet ohjelmapalveluiden turvallisuuden edistämiseksi 5.9.2003

Kuluttajaviraston ohjeiden tarkoituksena on määrittää ohjelmapalveluiden turvallisuus ja niiden vähimmäisvaatimukset, tehostaa tuoteturvallisuuslain mukaista turvallisuuden valvontaa sekä ennaltaehkäistä onnettomuuksia ja tapaturmia.

Terveydensuojelulaki (763/1994) 37§

Suuren yleisötilaisuuden, jossa myydään tai luovutetaan elintarvikkeita, järjestäjän on ilmoitettava riittävän ajoissa kirjallisesti kunnan terveydensuojeluviranomaiselle yleisötilaisuuden järjestämisestä.

Kunnan terveydensuojeluviranomainen voi antaa ilmoituksen johdosta terveysthaittojen ehkäisemiseksi tarpeellisia määräyksiä ja ohjeita elintarvikkeiden säilyttämisestä, käsittelystä, myynnistä ja luovutuksesta sekä talousvedestä ja muista hygieenisistä järjestelyistä tilaisuudessa.

Kunnan terveydensuojeluviranomainen voi rajoittaa myytävien tai luovutettavien tuotteiden valikoimaa terveysthaitan estämiseksi.

Ympäristönsuojelulaki (86/2000)

Tätä lakia sovelletaan toimintaan, josta aiheutuu tai saattaa aiheutua ympäristön pilaantumista. Lisäksi tätä lakia sovelletaan toimintaan, jossa syntyy jätettä tai terveysthaittoja. Leirin järjestäjä vastaa ennaltaehkäisevästä toiminnasta. Lain valvonnasta vastaa kunnan ympäristönsuojeluviranomainen.

Tuotevastuulaki (694/1990)

Tämä laki koskee tuotteesta henkilölle tai vahingon tapahtumisen aikaan pääasiassa yksityiseen tarkoitukseen käytetylle omaisuudelle aiheutuneen vahingon korvaamista.

Tuotteella tarkoitetaan irtainta esinettä, ei kuitenkaan toisen maalla olevaa rakennusta. Laki koskee tuotteesta aiheutunutta vahinkoa, vaikka tuote on liitetty toiseen irtaimeen esineeseen tai kiinteistöön.

Osatuotteella tarkoitetaan tuotteen raaka-ainetta ja osaa sekä tuotteen valmistamisessa tai tuottamisessa käytettyä ainetta.

Vahingonkorvauslaki (412/1974)

Vahingonkorvaus ja vastuuvakuutus

Suomessa voimassa olevan vahingonkorvauslain pääperiaate on seuraava: "Joka tahallisesti tai tuottamuksesta aiheuttaa toiselle vahingon, on velvollinen korvaamaan sen..." Lainkohdassa tarkoitettu tuottamus on huolimattomuutta tai laiminlyöntiä, joka aiheuttaa toiselle vahingon. Erikseen on huomattava, että työnantaja on velvollinen korvaamaan vahingon, jonka työntekijä virheellään tai laiminlyönnillään työssään aiheuttaa.

Leirijärjestäjän on hyvä vakuuttaa toimintansa vastuuvakuutuksella. Poliisi voi kokoontumislain perusteella myös vaatia sitä. On tärkeää muistaa vakuuttaa myös kaikki talkootyötä tekevät vapaaehtoiset työntekijät.

Vakuutusyhtiöillä on useita erilaisia vaihtoehtoja tapahtumien vakuuttamiseen. SLU on yhdessä lajiliittojen kanssa vakuuttanut jäsenjärjestönsä Tuplaturvavakuutuksella, johon kuuluu toiminnan vastuuvakuutus sekä vapaaehtoistyöntekijöiden tapaturmavakuutus.

Henkilötietolaki (523/1999)

Henkilötietolain tehtävänä on suojata yksityiselämää sekä edistää hyvän tietojenkäsittelytavan kehittämistä ja noudattamista. Henkilötietolakia sovelletaan henkilötietojen käsittelyyn. Laki koskee viranomaisten, yritysten, järjestöjen, muiden yhteisöjen ja yksityisten henkilöiden toimintaa.

Tietojen keräämisen ja käsittelyn tulee olla laillista ja rekisterinpitäjän toiminnan ja tehtävien kannalta asianmukaista.

Henkilötietoja voidaan kerätä ja käsitellä vain henkilötietolaissa määriteltyjen edellytysten mukaisesti. Lain perusajatus on, että jokaisen tulee voida tietää itseään koskevien tietojen käsittelystä.

Henkilötietoja voidaan kerätä ja tallettaa:

- kun henkilö antaa siihen yksilöidyn, vapaaehtoisen ja tietoisensa suostumuksensa
- kun rekisterinpitäjän eli tietojen keräävän organisaation ja rekisteröidyn välillä on asiallinen yhteys, kuten asiakassuhde, palvelussuhde, oppilassuhde, asukassuhde tai jäsenyys, jonka rekisteröity oman asiointinsa perusteella voi tietää
- kun oikeus henkilötietojen käsittelyyn perustuu muussa laissa säädettyyn tehtävään tai käsittelystä on säädetty laissa.

Tietoturvalaki/Tietoturvallisuus Suomen lainsäädännössä.

Suomen lainsäädännössä ei ole varsinaista tietoturvalakia. Tietoturvallisuutta ja siihen liittyviä asioita on käsitelty useiden muiden lakien ja määräysten yhteydessä. Perustan tietoturvallisuuden käsittelylle muodostavat hallitusmuodossa olevat perusoikeussäännökset. Niistä ovat merkittäviä varsinkin yksityiselämän loukkaamattomuutta, viranomaisten asiakirjojen julkisuutta sekä hyvää hallinnointia koskevat säännökset. Lisäksi on tietoturvallisuutta käsitteleviä lakeja ja ohjeita, jotka kuitenkin koskevat lähinnä valtion virastoja, ministeriöitä ja viranomaisia. Esimerkkejä tällaisista ovat valtioneuvoston periaatepäätös valtionhallinnon tietoturvallisuudesta, valtionhallinnon tietohallinnosta annettu asetus sekä laki poliisin henkilörekistereistä. On myös toimialoja, joilla on oma tietoturvallisuuden huomioiva lainsäädäntönsä ja normistonsa kuten esimerkiksi teleoperaattoreilla (Laki yksityisyyden suojasta televiestinnässä ja teletoiminnan tietoturvasta, 565/1999) ja terveydenhuollossa (Laki potilaan asemasta ja oikeuksista, 785/1992).

LIITE 2. Järjestyksenvalvonta yleisölle avoimissa tilaisuuksissa (lähde Slu.fi)

Yleisen kokouksen ja yleisötilaisuuden järjestäjän on huolehdittava, rangaistuksen uhalla, järjestyksen ja turvallisuuden säilymisestä sekä lain noudattamisesta tilaisuudessa. Samat velvollisuudet kuuluvat myös yleisen kokouksen puheenjohtajalle, jos sellainen valitaan. Järjestyksen ylläpitämiseksi voidaan valita järjestyksenvalvoja, joiden kelpoisuusvaatimuksista, valtuuksista ja velvollisuuksista säädetään järjestyksenvalvojista annetussa laissa. Laki käsitellään myöhemmin.

Poliisin tehtävänä on toisaalta turvata mahdollisuus käyttää kokoontumisvapautta. Toisaalta poliisin tulee valvoa, että järjestäjä ja puheenjohtaja täyttävät tämän lain mukaiset velvollisuutensa järjestäessään yleisölle avoimia tilaisuuksia. Poliisilla on virkatehtävässään vapaa pääsy yleiseen kokoukseen ja yleisötilaisuuteen ja tarvittaessa poliisi ryhtyy toimenpiteisiin järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseksi ko. tilaisuuksissa.

Kielletyt esineet ja aineet

Yleisessä kokouksessa, yleisötilaisuudessa tai niiden välittömässä läheisyydessä ei saa pitää hallussa ampuma-asetta, räjähdysainetta, teräasetta tai muuta sellaista esinettä tai ainetta, jota on mahdollista käyttää henkeen tai terveyteen kohdistuvan rikoksen tekemiseen. Kielto ei koske viran tai tehtävän vuoksi tarpeellista tai virkapukuun kuuluvaa aseistusta eikä tilaisuuden ohjelmassa tai urheilukilpailuissa tarvittavia esineitä tai aineita.

Järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseksi järjestäjällä ja poliisilla on oikeus kieltää päihdyttävien aineiden hallussapito yleisessä kokouksessa tai yleisötilaisuudessa. Lisäksi järjestäjällä ja poliisilla on oikeus määrätä järjestyksenvalvoja tarkastamaan tilaisuuteen osallistuvien mukana olevat tavarat, jos tilaisuuden luonteen vuoksi on perusteltua aihetta epäillä, että tilaisuuteen osallistuvilla on hallussaan kiellettyjä esineitä tai aineita.

Järjestyksenvalvojan tunnukset

Kokoontumislain mukaisissa yleisötilaisuuksissa tapahtuman turvallisuus on järjestäjän vastuulla. Järjestyksenvalvojen rooli turvallisuustyössä on merkittävä ja siksi järjestyksenvalvojen tulee selkeästi erottautua yleisöstä ja muista tapahtumaan osallistuvista. Tapahtumien järjestyksenvalvojilla tulee aina olla viralliset, sisäministeriön ohjeiden mukaiset tunnisteet. Ohjeet on uusittu ja uusien ohjeiden mukaisesti on toimittu 30.9.2004 alkaen.

Urheiluseuran järjestyksenvalvojan on järjestyksenvalvontatehtävissä käytettävä tunnukseksi joko tunnustelaattaa tai tunnusteliiviä. Järjestyksenvalvojan toimialueen sijaintipaikan poliisilaitos voi tarvittaessa määrätä kumpaa tunnusta järjestyksenvalvojat käyttävät.

Tunnukseen on merkittävä sanapari "**JÄRJESTYKSENVALVOJA – ordningsvakt**" tai "**ORDNINGSVAKT – järjestyksenvalvoja**". Tunnukseen saadaan tarvittaessa merkitä järjestyksenvalvojan asemaa osoittava englanninkielinen sana "security", jonka sijasta voidaan käyttää kokoontumislain mukaisissa urheiluun liittyvissä yleisötilaisuuksissa sanaa "steward". Järjestyksenvalvojan toimialueen sijaintipaikan poliisilaitos voi tarvittaessa määrätä järjestyksenvalvojan käyttämään tunnuksessa englanninkielistä järjestyksenvalvojan asemaa osoittavaa tekstiä. Järjestyksenvalvojan asemaa osoittavat

sanat voidaan jakaa tunnuksessa useammalle riville. Mahdollinen englanninkielinen järjestyksenvalvojan asemaa osoittava sana tulee sijoittaa tunnuksessa suomen- ja ruotsinkielisen sanaparin alapuolelle.

Järjestyksenvalvojan asemaa osoittavan tunnuksen tekstin tulee olla havaittavissa selvästi. Tunnuksessa ei saa olla kuvaa tai tekstiä, joka heikentää järjestyksenvalvojan asemaa osoittavan tekstin havaittavuutta tai jota on pidettävä tilaisuuteen sopimattomana. Järjestyksenvalvojan toimialueen sijaintipaikan poliisilaitos voi tarvittaessa kieltää tunnuksessa olevan kuvan tai tekstin käyttämisen, jos kuva tai teksti haittaa järjestyksenvalvojan asemaa osoittavan tekstin havaittavuutta taikka kuvaa tai tekstiä on pidettävä tilaisuuden luonteeseen sopimattomana.

Tunnistelaatta

Tunnistelaatan pohjaväri on oltava keltainen ja teksti on merkittävä mustalla tai tummansinisellä värillä. Tunnistelaatan vasempaan alakulmaan voidaan merkitä järjestyksenvalvojan tunnistenumero.

Tunnistelaatan pohjaväri ja tekstin väri voivat poiketa edellisestä, jos järjestyksenvalvoja käyttää tehtävässään tilaisuuden järjestäjän määrittelemää asua ja laatan pohjaväri sekä teksti erottuvat selvästi asun väristä. Tällöin kaikkien samalla toimialueella toimivien järjestyksenvalvojen käyttämien tunnistelaattojen pohjavärien ja tekstin värien tulee olla samanlaisia.

Järjestyksenvalvojan asemaa osoittavan tunnuksen sanapari on merkittävä tunnistelaattaan siten, että isompi teksti muodostuu vähintään 8 millimetrin korkuisista ja pienempi teksti vähintään 6 millimetrin korkuisista selvästi erottuvista kirjaimista. Jos tunnistelaattaan merkitään järjestyksenvalvojan asemaa osoittava englanninkielinen sana tai järjestyksenvalvojan tunnistenumero kyseiset kirjaimet ja numerot eivät saa olla tunnistelaatan järjestyksenvalvojan asemaa osoittavassa sanaparissa käytettyjä pienempiä kirjaimia korkeampia.

Järjestyksenvalvojan on pidettävä tunnistelaattaa asunsa rintamuksen vasemmalla puolella. Tunnistelaatan materiaalissa ja kiinnityksessä on otettava huomioon järjestyksenvalvojan työturvallisuuteen vaikuttavat tekijät.

Tunnisteliivi

Tunnisteliivin pohjaväri on oltava keltainen ja teksti on merkittävä mustalla tai tummansinisellä värillä. Tunnisteliivin rintamukseen sekä selkämyksen alaosaan voidaan merkitä järjestyksenvalvojan tunnistenumero. Tilaisuuden järjestämipaikan poliisi voi tarvittaessa määrätä järjestyksenvalvojan käyttämään tunnisteliivissä tunnistenumeroa.

Tilaisuuden järjestämipaikan poliisi voi tarvittaessa määrätä järjestyksenvalvojaorganisaation esimiesasemassa toimivan järjestyksenvalvojan käyttämään pohjaväriiltään oranssia tunnisteliiviä. Tunnisteliivin oikeaan rintamukseen sekä selkämyksen alaosaan on tällöin merkittävä sanapari "*ESIMIES – förman*" tai "*FÖRMAN – esimies*". Rintamukseen kyseinen sanapari tulee merkitä vähintään 8 millimetrin ja selkämykseen vähintään 25 millimetrin korkuisin kirjaimin.

Järjestyksenvalvojan asemaa osoittavan tunnuksen sanapari on merkittävä tunnisteiliiviin vasempaan rintamukseen siten, että isompi teksti muodostuu vähintään 8 millimetrin korkuisista ja pienempi teksti vähintään 6 millimetrin korkuisista selkeästi erottuvista kirjaimista. Järjestyksenvalvojan asemaa osoittava sanapari on lisäksi merkittävä tunnisteiliivin selkämykseen siten, että isompi teksti muodostuu vähintään 30 millimetrin korkuisista ja pienempi teksti vähintään 25 millimetrin korkuisista selvästi erottuvista kirjaimista. Jos tunnisteiliiviin merkitään järjestyksenvalvojan asemaa osoittava englanninkielinen sana, kyseisen sanan kirjaimet eivät saa olla tunnisteiliivin järjestyksenvalvojan asemaa osoittavassa sanaparissa käytettyjä pienempiä kirjaimia korkeampia. Järjestyksenvalvojan tunnistenumero voidaan merkitä tunnisteiliivin rintamukseen ja selkämykseen enintään 100 millimetrin korkuisin numeroin.

Järjestyksenvalvojakortti edellyttää järjestyksenvalvonnan peruskurssin suorittamista. Lisäksi järjestyksenvalvojille järjestetään erityiskursseja.

LIITE 3. Toimiminen järjestyksenvalvojana

Järjestyksenvalvojat

Järjestyksenvalvojaksi voidaan hyväksyä tehtävään sopiva rehelliseksi ja luotettavaksi tunnettu täysivaltainen henkilö, joka on saanut sisäasiainministeriön (1.1.2010 alkaen Poliisihallitus) hyväksymän koulutuksen. Järjestyksenvalvojan hyväksyy hänen kotikuntansa paikallispoliisi enintään viideksi vuodeksi kerrallaan. Poliisi voi antaa varoituksen tai peruuttaa hyväksymisen henkilöltä, joka ei enää täytä järjestyksenvalvojaksi hyväksymisen edellytyksiä.

Tilaisuuden laajuus ja luonne huomioon ottaen sekä muusta erityisestä syystä tilaisuuden toimeenpanopaikan paikallispoliisi voi hyväksyä järjestyksenvalvojaksi yksittäiseen tilaisuuteen myös henkilön, jolla ei ole edellä mainittua koulutusta.

Järjestyksenvalvojan tehtävä ja toimialue

Järjestyksenvalvojan tehtävänä on ylläpitää järjestystä ja turvallisuutta sekä estää rikoksia ja onnettomuuksia siinä tilaisuudessa tai sillä alueella, jonne hänet on asetettu järjestyksenvalvojaksi.

Järjestyksenvalvojan on toimittava laissa ja asetuksessa annettujen säännösten mukaisesti ja noudatettava poliisin sekä pelastus- ja muiden viranomaisten etukäteen tai tilaisuuden aikana antamia käskyjä ja määräyksiä.

Toiminnassa noudatettavat periaatteet

Järjestyksenvalvojan on toiminnassaan asetettava etusijalle sellaiset toimenpiteet, jotka edistävät yleisön turvallisuutta, vaikka se edellyttäisi tilaisuuden järjestäjän mielipiteen vastaista toimintaa.

Järjestyksenvalvojan on toimittava asiallisesti ja tasapuolisesti sekä sovinnollisuutta edistäen. Hänen tulee ensisijaisesti neuvoin, kehotuksin ja käskyin ylläpitää järjestystä ja turvallisuutta toimialueellaan. Tarvittavat toimenpiteet on suoritettava aiheuttamatta suurempaa vahinkoa tai haittaa kuin on välttämätöntä tehtävän suorittamiseksi.

Sivullisten ja ympäristön turvaaminen

Järjestyksenvalvojan on valvottava, ettei tilaisuudesta aiheudu vaaraa eikä kohtuutonta häiriötä sivullisille, liikenteelle taikka kotirauhalle. Hänen tulee toimialueellaan myös valvoa, ettei toisten omaisuutta vahingoiteta eikä aiheuteta ympäristölle muuta vahinkoa kuin mitä voidaan pitää hyväksyttävänä tilaisuuden tarkoitus ja muut olosuhteet huomioon ottaen.

Pääsyn estäminen

Järjestyksenvalvojan on estettävä pääsy toimialueelleen henkilöltä, jonka päihtymyksensä, käyttäytymisensä tai varustautumisensa vuoksi on perusteltua syytä epäillä vaarantavan siellä järjestystä tai turvallisuutta taikka joka ei ole täyttänyt sinne pääsyn edellytykseksi

asetettua ikää.

Järjestyksenvalvojalla on lisäksi oikeus estää pääsy toimialueelleen henkilöltä:

1. jonka aikaisemman käyttäytymisensä perusteella on syytä epäillä vaarantavan siellä järjestystä tai turvallisuutta
2. joka ei täytä ehtoja, jotka tilaisuuden järjestäjä tai alueen haltija on asettanut sinne pääsemiselle
3. jonka on syytä epäillä pitävän hallussaan esineitä tai aineita, joiden hallussapito siellä on lain taikka tilaisuuden järjestäjän tai poliisin asettamien ehtojen mukaan kielletty

Henkilön poistaminen, kiinniottaminen ja säilössä pito

Järjestyksenvalvojalla on oikeus poistaa toimialueeltaan henkilö, joka:

1. päihtyneenä häiritsee siellä järjestystä tai muita henkilöitä
2. uhkaavasti esiintyen, meluamalla tai väkivaltaisuuksella häiritsee järjestystä tai vaarantaa turvallisuutta siellä
3. huomautuksesta huolimatta jättää noudattamatta järjestyksen tai turvallisuuden ylläpitämiseksi annetun tarpeellisen käskyn

Jos paikalta poistaminen on ilmeisesti riittämätön toimenpide eikä häiriötä tai vaaraa voida muutoin poistaa, järjestyksenvalvojalla on oikeus ottaa henkilö kiinni. Kiinni otettu on viipymättä luovutettava poliisin haltuun. Jos kiinni otettua ei voida viipymättä luovuttaa poliisille, järjestyksenvalvojalla on poliisin suostumuksella oikeus pitää hänet säilössä enintään neljä tuntia kiinniottamisesta, kuitenkin enintään siihen asti kun tilaisuus on päätynyt ja yleisö poistunut tai kun kiinniottamisen peruste on muutoin lakannut.

Järjestyksenvalvojalla on oikeus metallinilmiasinta tai muuta sellaista teknistä laitetta käyttäen tarkastaa toimialueelleen pyrkivä tai siellä oleva henkilö sen varmistamiseksi, ettei hänellä ole yllään tai mukanaan kiellettyjä esineitä tai kiellettyjä aineita. Kiinnioton yhteydessä järjestyksenvalvojalla on oikeus tarkastaa kiinni otettu sen varmistamiseksi, ettei tällä ole hallussaan esineitä tai aineita, joilla tämä voi vaarantaa säilössäpidon tai aiheuttaa vaaraa itselleen ja muille.

Järjestyksenvalvojalla on oikeus ottaa pois tarkastuksessa tavatut kielletyt esineet ja aineet. Pois otetut esineet ja aineet on viipymättä luovutettava poliisille taikka, jollei siihen ole lain mukaan estettä, palautettava omistajalleen tai haltijalleen hänen poistuessaan paikalta.

LIITE 4. Yleisötapahtuman turvatoimet

Turva-arvio ja -toimenpiteet ovat tärkeitä tekijöitä urheilun yleisötapahtumassa. Turva-arvio voidaan jakaa viiteen pääosaan: tapahtumapaikan turva-arviointi, riskianalyysi, suunnitteluvaiheen toimenpiteet, tapahtuman aikainen toiminta ja toimenpiteet tapahtumien välisenä aikana. Tapahtuman järjestämistä helpottaa, kun luetteloi huomiotavat seikat ja merkitsee kuka vastaa mistäkin.

Tapahtumapaikan turva-arviointi

Tapahtumapaikan turva-arviointi keskittyy kahteen pääseikkaan, jotka ovat rakenteiden turvanäkökulmien arviointi ja varautuminen tulipalon, räjähdysten tai pommiuhan varalle. Rakenteiden turvanäkökulmien arvioinnissa tulee huomioida rakenteiden ja materiaalien paloturvallisuus. Rakenteista ei myöskään saa pystyä irrottamaan helposti osia, joita mahdollisesti heiteltäisiin kentälle. Urheilijoita on suojeltava katsomosta heiteltäviltä esineiltä ja yleisö on suojeltava kentältä lentäviltä esineiltä. Edellisistä johtuen katsomonosia sekä katsomoa ja pelialuetta erottavien aitausten riittävä turvallisuus on varmistettava. Opasteiden on myös oltava turvallisia (ei esimerkiksi helposti irrotettavia) ja selkeitä. Opasteet mahdollistavat osaltaan yleisön, urheilijoiden ja toimitsijoiden turvallisen ja selkeän liikkumisen. Niin ikään turvallinen toiminta on taattava urheilijoille ja toimitsijoille.

Mahdollisten sairastapausten tai häiriköintien varalta on syytä tarkistaa, että poliisin ja sekä palo- ja pelastustoimen hyvät toimintaedellytykset on taattu. Hälytysajoneuvoille on katsottava omat paikkansa sekä mahdollistettava näiden sujuva liikkuminen alueella. Tapahtuman järjestäjän on tehtävä toimintaohjeet ja jaettava vastuut tapaturman, sairaskohtauksen tai vaaratilanteen syntymisen varalta, lisäksi tapahtuma-alueella oleskelevien ihmisten ensiapuedellytyksiin on syytä panostaa.

Erikseen on varauduttava tulipalon, räjähdysten tai pommiuhan varalle. Ennaltaehkäiseviä toimia ovat rakenteiden paloturvallisuuden tarkistaminen, todennäköisimpien paloriskien selvittäminen sekä ensisammutussuunnitelma. Tapahtumapaikka on tarkastettava etukäteen sekä mahdollisesti suoritettava sisääntulotarkastukset. Ennalta on laadittava toimintaohjeet miten kriisitilanteessa vastuut on jaettu, kuka tiedottaa yleisölle ja kuka vastaa alueen tyhjentämisestä.

Riskianalyysi

Tapahtuman kannalta on oleellista suorittaa riskianalyysi. Riskianalyysi sisältää tapahtuman koon arvioinnin, paljonko yleisöä tapahtumaan odotetaan, tapahtuman koko vaikutuspiirin laajuuden, mahdolliset kauttakulkureitit tai oheistoiminnot. Riskianalyysiin kuuluu myös tapahtuman merkityksen analysointi, kuten onko kyseessä paikallisottelu, kohtaavatko perinteiset kilpakumppanit tai onko tapahtumalla merkitystä sarjanousuun tai -laskuun. Järjestelyihin vaikuttaa myös mahdollinen television paikallaolo sekä alkoholin anniskelu ja käyttö.

Tapahtumaan tulevaa yleisöä kannattaa arvioida etukäteen. Ennen tapahtumaa on mietittävä, esimerkiksi onko joukkueilla aktiivista kannattajatoimintaa ja minkä luonteista se on. Olisi hyvä selvittää onko joukkueilla ulkomaalaispelaajia tai -kannattajia, mikä saattaa lisätä rasististen kannanottojen mahdollisuutta tai onko tiedossa, että joukkueiden

kannattajaryhmiin kuuluu ääriryhmien edustajia. Ajankohtaiset yhteiskunnalliset tapahtumat voivat edelleen lisätä rassistisia kommentteja ja kommentteja kansallisuudesta. Tapahtumaa järjestettäessä on syytä kartoittaa edellisten tapahtumien ongelma- tai läheltä piti tilanteet. Yleisön kohdalla on myös huomioitava erityiskohtelua vaativat henkilöt kuten mahdolliset tunnetut henkilöt, poliitikot jne.

Varsinainen suunnitteluvaihe

Varsinaisessa suunnitteluvaiheessa käydään käsiksi riskianalyysistä seuraaviin toimenpiteisiin. On tehtävä turvasuunnitelma ja -organisaatio sekä jaettava tehtävät vastuuhenkilöille. Lupa- ja ilmoitusasiat on hoidettava kuntoon, lupa tapahtumapaikan haltijalta ja kirjallinen ilmoitus poliisille. Tiedonkulkuun ja viestintään on muutenkin kiinnitettävä huomiota kuin vain lupien ja ilmoitusten muodossa. Tapahtumanjärjestäjän tulee pitää yhteyttä moniin tahoihin: poliisi, paikan haltija tai omistaja, palo- ja pelastustoimi, katsojat, vierasjoukkueen toimitsijat, kannattajakerhojen vastuuhenkilöt sekä tiedotusvälineet. Tapahtuman kuuluttajakin on viestijän roolissa, hän voi kuulutusten luonteella vaikuttaa positiivisesti tapahtuman onnistumiseen.

Tapahtuman lipunmyynti tulee hoitaa huolellisesti. Esimerkiksi liput eivät saa olla helposti väärennettävissä ja yleisöä on hyvä kannustaa ostamaan lippu ennakkoon ainakin suurten urheilutapahtumien yhteydessä. Suunnitellulla lipunmyynnillä voidaan vaikuttaa yleisön sijoittumiseen katsomossa. Tämä koskee lähinnä tilannetta, jossa vierasjoukkueen kannattajat halutaan pitää erillään kotijoukkueen kannattajista.

Järjestyksenvalvoja on oltava riittävä määrä ja heidän kelpoisuutensa on etukäteen varmistettava. Heillä on oltava järjestyksenvalvojan tutkinto suoritettuna sekä poliisin hyväksyntä. Suunnitteluvaiheessa on mietittävä tapahtuman luonnetta, tarvitaanko sen vuoksi sisääntulotarkastuksia. Tiedetyt tapahtumat saattavat olla sellaisia, että sisääntulotarkastus suoritetaan kaikille tapahtumaan tuleville. Tällöin sisääntulotarkastuksesta on syytä tiedottaa yleisölle etukäteen, jotta katsojat osaavat tulla tarpeeksi ajoissa tapahtumapaikalle.

Ajoissa on mietittävä erityisesti ns. alkoholipolitiikka (luvat haettava ja alkoholimyynti suunniteltava) ja mahdollinen oheisohjelma. Lisäksi on huomattava, että poliisilla on oikeus antaa tapahtumaa koskien ennako-ohjeita ja määräyksiä, joiden täytäntöönpanosta huolehtiminen on tapahtuman järjestäjän vastuulla. Lisäksi poliisi voi tapahtumaa koskevan ilmoituksen saatuaan vaatia selvityksiä liittyen tapahtumajärjestelyihin.

Tapahtuman aikainen toiminta

Yleisö on huomioitava koko tapahtuman ajan alkaen saapumisesta tapahtumaan ja päättyen sieltä poistumiseen. Huomioimisen perustekijöitä ovat opasteet sekä kuulutukset, lisäksi viihtyisyyttä voidaan lisätä oheis- ja väliaikaohjelmilla. Yleisön huomiointi alkaa jo mahdollisesta sisääntulotarkastuksesta. Tapahtuman järjestäjällä ja poliisilla on oikeus määrätä suoritettavaksi yleisölle sisääntulotarkastus, jos tilaisuuden luonne sitä vaatii. Henkilö voidaan tarkastaa myös, jos on perusteltua aihetta epäillä, että hänellä on hallussaan kiellettyjä esineitä tai aineita. Sisääntulotarkastus lisää yleisön viihtyvyyttä, kun saadaan tapahtuma turvallisemmaksi. Tarkastuksissa (tai muuten) löydetyt kielletyt esineet ja aineet voidaan ottaa pois. Poisotetut esineet ja aineet, joiden palauttamiselle ei

ole lainmukaista estettä tulee palauttaa omistajalle tämän poistuessa paikalta.

Alkoholianniskelu on sallittu vain sille erikseen rajatulla alueella, ja alkoholijuomat on tarjoitava rikkoutumattomissa astioissa. Alkoholin myynti mielletään herkästi vain häiriöitä lietsovaksi tekijäksi, mutta se voidaan nähdä myös yleisön palveluna. Jos alkoholimyynsiä ei olisi ollenkaan, omien juomien tuomisyrietykset alueelle oletettavastikin lisääntyisivät.

Häiriköt voidaan poistaa kesken tapahtuman, mutta heidän pääsy tapahtumaan voidaan estää myös kokonaan. Henkilön pääsy tapahtumaan voidaan estää mm. henkilön aiemman käytöksen perusteella tai jos henkilö ei täytä ehtoja, jotka tilaisuuden järjestäjä tai alueen haltija on asettanut. Henkilö voidaan poistaa kesken tapahtuman, jos hän vaarantaa turvallisuutta tai häiritsee järjestystä (esimerkiksi väkivaltaisuus, meluaminen). Henkilölle on aina ennen poistamista huomautettava asiasta. Tarvittaessa henkilö voidaan ottaa kiinni ja pitää säilössä, jos paikalta poistaminen on ilmeisesti riittämätön toimenpide, eikä häiriöitä tai vaaraa voida muutoin poistaa. Kiinniotettu on viipymättä luovutettava poliisin haltuun.

Tapahtumien välinen aika

Tapahtuman järjestäjän tehtävät eivät suinkaan lopu tapahtuman päättymiseen, sillä toimenpiteitä on myös tapahtumien välisenä aikana. Pidetty tapahtuma on käytävä läpi, mikä onnistui, mikä meni pieleen. Saatujen kokemusten ja palautteen perusteella turvasuunnitelmaa tulee arvioida ja kehittää. Tärkeätä on myös ylläpitää järjestelyissä mukana olevien ammattitaitoa. Tapahtumien välinen toiminta on merkittävää myös katsomo- ja kannattajakulttuurin kannalta, sillä osa positiivisesta katsomo- ja kannattajakulttuurista luodaan juuri tapahtumien välillä. Yhteydenpito yleisöön tapahtuu mm. kannattajakerhojen ja tiedotusvälineiden kautta.

Turvallisuus- ja pelastussuunnitelma

PPL Pohjoisen alueen alueleiri F-G / Turvallisuuspäällikkö Ilkka Myllylä

TAPAHTUMAN TURVALLISUUS- JA PELASTUSSUUNNITELMA (asetus 787/2003 9§)

Järjestäjä Haapajärven Pesä-Kiilat yhdessä Haapajärven kaupungin kanssa
Tilaisuus Pesäpallon Pohjoisen alueen alueleiri
Tapahtuma-aika 10.-12.6.2022
Laatija / yhteystiedot Ilkka Myllylä, turvallisuuspäällikkö, 0400-709 872
Toimitetaan poliisi- sekä pelastusviranomaiselle. Mahdollisista tapahtumaa varten pystytettävistä rakennelmista / rakennuksista yhteys rakennusvalvontaan.
Viranomaismerkinnät:
Vastaanottomerkinnät poliisiviranomainen / pelastusviranomainen
☐ Ei huomautettavaa ☐ Korjattava Päivänmäärä
Hyväksymispäivämäärä ja hyväksyjä

Toiminnan kuvaus

Tiedot tapahtumasta/ paikasta / ajankohdasta / järjestäjästä yhteystietoineen
Haapajärven Pesä-Kiilat järjestää yhdessä Haapajärven kaupungin kanssa pesäpallon
Pohjoisen alueen alueleirin F-G 10.-12.6.2022. Leirin ohessa järjestetään myös
tuomarileiri.

Toiminnan turvallisuudesta vastaavat

Tapahtuman vastaava / järjestelijät yhteystietoineen

leirin turvallisuuspäällikkönä toimii Ilkka Myllylä 0400-709 872, email
ilkka.myllyla@kotinet.com

Lisäksi leirin turvallisuudesta vastaavat:

Haapajärven Pesä-Kiilat. Järjestelytoimikunnan puheenjohtajana toimii Petri Huhtala ja
leirin johtajana Jaana Ojaniemi. Tuomarileirin osalta leiristä vastaa Heli Jaakonaho.
Leiriläisten turvallisuudesta vastaa em. lisäksi jokaisen joukkueen täysi-ikäinen
vastuuhenkilö.

Toimintapaikat ja ajo-ohjeet

Selvitys toimintapaikan sijainnista ja ajoreittiohjeet

Leirin majoituspaikkana toimii:

Haapajärven Yläaste (kisakanslia) Koulukatu 23, 85800 Haapajärvi 7071133N 417128E
Monitoimitalo Opintie 2, 85800 Haapajärvi 7071032N 417197E

-.

Majoitustiloina käytämme luokkahuoneita (n.30 kpl). Koulujen valvonnasta leirin ajan (24h) huolehtii Haapajärven Pesä-Kiilat. Majoitusluokkien ulkopuolelle sijoitetaan majoittujien nimilista.

Jokaisessa majoitustilassa on sisäpuolella lappu, jossa lukee tarkastettu. Mikäli hätätilanne syntyy ja tilan tyhjyys tarkastetaan, niin tarkastettu lappu laitetaan tilan ulkopuolelle.

Leirin kilpailupaikkoina toimivat:

1.	Ronkaala 1	Veskantie 4, 85800 HAAPAJÄRVI	7070491N 416643E
2.	Ronkaala 2	Veskantie 4, 85800 HAAPAJÄRVI	7070491N 416643E
3.	Ronkaala 3 (pp)	Veskantie 4, 85800 HAAPAJÄRVI	7070491N 416643E
4.	Jalmari	Pohdinkatu 9, 85800 Haapajärvi	7070732N 417510E
5.	Koivuhaka 1	Niittykatu 10, 85800 Haapajärvi	7070930N 418645E
6.	Koivuhaka 2	Niittykatu 10, 85800 Haapajärvi	7070930N 418645E
7.	Välöjan koulu	Välöjantie 30, 85840 KUONA	7069955N 424153E
8.	Siiponkoski	Siiponkoskentie 220, 85800 Haapajärvi	7073771N 416100E

REITTISELOSTEET

Pelastusajoneuvot

Opastetaan tapahtumapaikan osoitteen mukaan.

Sairaankuljetus

Opastetaan tapahtumapaikan osoitteen mukaan.

Poliisi

Opastetaan tapahtumapaikan osoitteen mukaan.

Pelastushelikopteri

Pelastushelikopterin opastamiseen käytetään paikannuskoordinaatteja.

Riskien hallinta

Osallistujien enimmäismäärät

Selvitys odotetusta osallistuja- / kävijämäärästä

Leirille osallistuu noin 350 leiriläistä. Leiriläisistä noin 300 on lapsia ja noin 50 on joukkueiden vetäjiä.

Toimintaan liittyvät rajoitukset

Selvitys mahdollisista tapahtumaa rajoituksista (esim. ikä, liikenne)

Leirin kohderyhmänä ovat alle 10-vuotiaat tytöt ja pojat.

Ohjaajien pätevyysvaatimukset

Selvitys järjestäjien / järjestyksenvalvojen / mahdollisen ensiapuhenkilökunnan pätevydestä.

Osa järjestyksenvalvoista on Pesä-Kiilojen koulutettuja järjestyksenvalvoja ja osa on tehtävään valmennettuja täysi-ikäisiä Pesä-Kiilojen miesten joukkueen pelaajia ja lasten vanhempia.

Toimijoiden työnjako ja viestintä

Selvitys vastuunjaosta / viestinnän kulusta /

Leiriorganisaatio:

Leiritoimikunnan puh.joht.

Petri Huhtala

0440-483019

Leirin johtaja:

Jaana Ojaniemi

0400-410824

Turvallisuuspäällikkö:

Ilkka Myllylä

0400-709872

Kilpailupäällikkö:

Petri Huhtala

0440-483019

Timo Pikki

0440-688888

Kanslia:

Mirella Huhtala

044-2828501

Opasteet ja kentät:

Vesa Puputti

044-4456276

Juha Autio

0400-542 026

Taluspäällikkö:

Mirella Huhtala

044-2828501

Terveysthuolto:

Ensiapu:

Majoitus:	Jari Nahkanen	044-4456241
	Jukka-Pekka Hjelm	0400-681085
Vanhempien majoitus:	Matti Sorola	040-5547729
Yövalvonta:	Tero Kivelä	045-121 4403
Tuomarileirin johtaja:	Heli Jaakonaho	044-5420453

Leiriorganisaatio löytyy leirin Internet-sivuilta:

<https://www.pesa-kiilat.fi/juhlavuoden-alueleiri-2022-f-g/organisaatio/>

Toimijoiden valmistautuminen

Ohjeistuksen ja tiedonkulun selvittäminen eri toimipisteissä oleville (esim. ryhmänvetäjät) Majoituskoulujen 24 h päivystyksestä vastaaville järjestetään info- ja koulutustilaisuus ennen leirin alkua. Majoituskoulujen päivystyspisteisiin laaditaan INFO-kansio josta löytyy tarvittavat yhteystiedot mahdollisten onnettomuuksien, tapaturmien tms. varalta. Kansioista löytyy myös hätäensiapuohjeet ja seurantalomakkeet.

Paloturvallisuus

Selvitys miten järjestäjät ovat selvittäneen pelastus ja turvallisuussuunnitelman mahdollisia vaaratilanteita silmällä pitäen.

Haapajärven yläaste ja Monitoimitalo on varustettu kiinteillä paloilmalaitteilla.

Joukkueiden saapuessa majoitustiloihin, heidän kanssaan käydään läpi hätäpoistumistiet, kokoontumispaikat ja ne harjoitellaan.

Koulujen läheisyydessä on erillistä tilapäismajoitusta (asuntovaunut ja autot), joiden sijoittelussa käytetään yleisiä turvamääräyksiä (turvavälit ym.). Asuntovaunualueelle järjestetään ensisammutuskalustoa yhteistyössä Jokilaaksojen Pelastuslaitoksen kanssa.

Ensiapuvalmius

Selvitys minkälainen ensiapuvalmius on järjestetty

Leiriorganisaatioon kuuluu terveydenhuollosta vastaava henkilö. Mahdollisissa tapaturmatilanteissa on käytettävissä yleisen terveydenhoidon palvelut Haapajärven terveyskeskuksessa ja illalla päivystyksen siirryttyä Oulaskankaan aluesairaalassa.

Vakuutusurva

Selvitys tapahtumaa koskevista vakuutuksista

Suomen pesäpalloliitto on vakuuttanut tapahtuman vastuuvakuutuksella. Jokaisella pelaajalla on voimassa oleva kilpailulisenssi, joka pitää sisällään vakuutuksen. Vapaa-ajalle suositellaan ottamaan oma vakuutus, sillä kilpailulisenssi ei kata tätä.

OP Vakuutus Oy ja Suomen Olympiakomitea ry ovat allekirjoittaneet sopimuksen liikunnan toiminnanvastuusta sekä vapaaehtoistyön tapaturmavakuutuksesta. Vakuutettuina

ovat mukaan liittyneet lajiliitot, liittojen piirit, alueet ja jäsenseurat. Vakuutuksen piirissä on myös Suomen Olympiakomitea ry ja liikunnan aluejärjestöt. Lista vakuutetuista löytyy Suomen Olympiakomitean verkkosivuilta.

Vakuutusnumerot

Tapaturmavakuutus 16-550-119-2

Vastuuvakuutus 16-549-997-7

Luvat ja ilmoitukset viranomaisille

Selvitys viranomaisille tehdyistä ilmoituksista / suunnitelmista / lupahakemuksista -tapahtuman turvallisuus ja pelastussuunnitelma, Jokilaaksojen pelastuslaitos -kokoontumislain mukainen ilmoitus, Haapajärven poliisilaitos. Ilmoituksen liitteenä tapahtuman turvallisuus ja pelastussuunnitelma.

Pelastustoimen järjestelyt tapahtumassa

Selvitys pelastustoimen osuudesta tapahtuman aikaiseen turvallisuuteen tapahtumapaikalla. Kuka vastaa tapahtuman paloturvallisuudesta.

Majoituskoulut ovat varustettuna automaattisilla palonilmaisilaitteilla tai erillisillä palovaroittimilla. Majoituskoulut tarkastetaan pelastusviranomaisten, turvallisuuspäällikön ja majoitusvastaavien kanssa ennen leirin alkamista. **Lisäksi leirillä tehdään omatoimista valvontaa 24h.**

Leirin paloturvallisuudesta vastaa leiriorganisaatio.

Toimintaohjeet muissa onnettomuus- ja vahinkotilanteissa

Selvitys vahinko / onnettomuustilanteen toiminnasta / hälytysten teosta

Onnettomuus- ja vahinkotilanteissa hälytys tehdään yleiseen hätänumeroon 112

Yleiset toimintaohjeet

Selvitys mahdollisista muista ohjeista (ravinnon tarjoaminen ym.)

Leirillä on oma ruokahuolto. Ruokailut tapahtuvat Haapajärven yläasteen ruokalassa.

Toiminta tapahtuman tai onnettomuuden jälkeen

Raportit

Selvitys mahdollisesta raportoinnista tapahtuman tai onnettomuuden jälkeen

Selvityksen mahdollisesta tapahtumasta tai onnettomuudesta antaa leirin osalta turvallisuuspäällikkö.

Kriisiviestinnän ohjeet

Selvitys mahdollisista toimintaohjeista kriisin sattuessa

Selvityksen mahdollisista toimintaohjeista kriisin sattuessa leirin osalta antaa leirin turvallisuuspäällikkö yhdessä leirin johtajan kanssa.

Viranomaisille ilmoittaminen

Selvitys kenen toimesta viranomaisilmoitus tehdään

Viranomaisilmoituksen leirin osalta tekee turvallisuuspäällikkö ja leirin johtaja.

Jälkihoito

Selvitys miten hoidetaan mahdollisen kriisin aiheuttama jälkihoito
Mahdollisen kriisin antamaa jälkihoito pyritään järjestämään Haapajärven
Terveyskeskuksen ja Haapajärven seurakunnan kanssa.

Ravinto- ja hygieniaohjeistus

Selvitys annettavasta ravinto- ja hygieniaohjeistuksesta
Keittiöiden emännät laativat ravinto- ja hygieniaohjeistuksen.

Seurantajärjestelmä ja tilastointi

Selvitys mahdollisesta tapahtuman seurantajärjestelmästä ja osallistujien tilastoinnista
Terveysturvallisuustapahtuma laatii seurannan tapahtuman ensiaputoiminnasta, sekä
turvallisuuspäällikkö leirin muusta toiminnasta.

Missä / milloin läpikäyty

Selvitys miten ja koska tapahtuman järjestäjien kanssa käyty läpi ko. suunnitelma.
Suunnitelmaa on käsitelty ja käsitellään leiriorganisaation palaverissa kevään ja kesän
aikana. **Torstaina 9.6.2022** järjestetään koulutustilaisuus koko leiriorganisaatiolle ja
talkooväelle, jossa käydään läpi myös turvallisuusasiat.

Leirille osallistuvan turvallisuusohjeet

Kaikkien leirille osallistuvien turvallisuuden ja viihtyvyyden vuoksi on syytä kiinnittää
huomiota seuraaviin seikkoihin.

Paloturvallisuus

- Koulut ja koulujen pihat ovat tupakkalain alaisia alueita, joilla on tupakointi kielletty
- Majoitustiloissa omien sähkölaitteiden esim. kahvinkeitinien käyttö on kielletty
- Tutustu ennalta majoituskoulujen poistumisreitteihin. Kaikilla majoituskouluilla on valaistut poistumisreitit ja koulun piha toimii kokoontumispaikkana.

Sairaustapaukset

- Joukkueiden vastuuhenkilöiden tulee olla ennakolta tietoisia oman ryhmänsä jäsenten aikaisemmin diagnosoiduista sairauksista (esim. epilepsia, sydäntauti, diabetes, astma ymv.), sairauten kuuluvaan lääkitykseen sekä tarvittaviin ensiaputoimenpiteisiin.
  - Huolehdi puhtaudesta erityisesti – käsien pesu aina wc:ssä käynnin jälkeen ja ennen ruokailuja.
  - Jokaisella pelaajalla henkilökohtainen juomapullo.

Tapaturmat

- Pelaaminen on sallittu ainoastaan pelikentillä – ei sisätiloissa, koulujen pihalla, pysäköintialueilla tms.
- Joukkueella tulee olla mukana ensiapulaukku, joka sisältää mm. puhdistusaineita, sidostarvikkeita, kuume- ja kipulääkettä, kylmäpakkauksia ja saksit.

Liikenne

- Varaa riittävästi aikaa siirtymisiin peleihin, ruokailuihin ja yhteisohjelmiin.

- Selvitä ennakolta tarkoituksenmukaisin reitti.
- Käytä turvavöitä sekä ota autoon kerralla vain määräysten sallima henkilömäärä.

Alkoholin käyttö ja päihteet

- Alkoholin käyttö pelikentillä ja majoituskouluilla sekä niiden läheisyydessä on kielletty.
- Päihteiden vaikutuksen alaisena olevat henkilöt ohjataan pois majoituskouluilta ja pelikentiltä.
- Ongelmien ilmetessä raportoidaan asiasta nuorten vanhemmille ja seurajohdolle.

Ilmoita

- Ilmoita leirin järjestäjille poikkeavista tilanteista ja havainnoista.

Majoitukseen liittyvät ohjeet

- Joukkueen vastuuhenkilö vastaa joukkueensa käyttäytymisestä majoitustiloissa ja mahdollisesti tapahtuvista vahingoista. Majoitustilat valokuvataan ennen majoitusta ja sen jälkeen.
- Joukkueen kanssa samassa tilassa tulee majoittua vähintään yhden täysi-ikäisen henkilön.
- Ulkojalkineet säilytetään majoitustilan ulkopuolella
- Kukin joukkue huolehtii oman majoitusluokkansa siisteydestä
- Piikkareilla liikkuminen sisätiloissa on ehdottomasti kielletty
- Koulun omaisuutta ei saa vahingoittaa millään tavalla
- Koulun eri laitteiden ja kojeiden (esim. tietokoneiden, soittimien ja televisioiden) sekä kaappien ovien ja lukkojen näpelöiminen on edesvastuun ja korvauksen uhalla ehdottomasti kielletty !
- Erityisesti tulee varoa lasikaappeja ja ikkunoita
- Kielletyt paikat ovat kiellettyjä ja lukitut paikat ovat lukittuja siis tarkoituksella leiriläisten käytön ulkopuolella.
- Mahdollisista vahingoista ja vaurioista pienistäkin on heti ilmoitettava koulun palvelupisteeseen.
- Ikkunoista ja palo-ovista ei liikuta.
- Alimpien kerrosten ikkunoiden tulee olla lukittuja, kun majoitustilassa ei ole ketään.
- Koulun avainta ei anneta joukkueiden käyttöön vaan ovien avaukset suorittaa aina koulun valvontavuorossa oleva henkilö.